

Yayın Yönetmeninden

Türkiye'nin Tercihi!

Bilinen bir gerçek vardır: Depremler yarattığı sonuçlar bakımından oldukça yıkıcı ve yakıcı zararlar meydana getirmektedir. 1999 depremlerinin neden olduğu olumsuz sonuçlara rağmen bizler açısından öğretici olduğu açıktır. Yani depremin olumsuz sonuçları, aynı zamanda depreme karşı yapılması gerekenler açısından olumlu çıkarsamalar yaratmıştır.

Deprem ve olumsuz sonuçlarının, karşıt bir takım mekanizmalar tarafından düzenli olarak etkisiz hale getirilmesi toplumsal bilincimize yerleşme sürecine girmiştir. Deprem Şurası'nı da bu çerçevede ele almak yerinde olacaktır.

Açık ki, deprem ile toplum karşıt durumundadır. Deprem tek başına düşünülüğünde oldukça ürkütücüdür. Depremi sahip olduğu potansiyel tehlike ancak toplumun etkinliği ile bastırılabilir. Sorun toplumsal etkinliğin yöntemi ve niteliği ile ilgilidir. Eğer toplumda var olan düşünce ve kavramlara dayalı akıl yürütmekle bir çözümleme istiyorsak; bu, içinde bulunduğumuz egemen durumun veya statükonun, ideolojik sınırlarının dışına çıkmayacağımız anlamındadır. O halde, depreme karşı gereğini yerine getirmek, en başta statükonun sınırları aşmakla mümkündür. Bunun için statükonun ideolojik sınırlarını aşmanın gerekliliğini her düzeyde yüksek sesle ifade etmeliyiz.

Var olan toplumsal durumumuz ve geniş halk kitlelerinin bu doğa felaketi karşısındaki çaresizliği, kavramsal-laştırmalar yerine gerçeklikler üzerinden çözüm üretmeyi zorunlu hale getirmektedir. Dolayısıyla gerçeklikler üzerinden hareket eden bilimsel bir çözümleme hem toplumsal etkinliklerimize yol gösterecek, hem de bizi çevreleyen doğa ve olaylar arasında uyumu sağlayacaktır.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 29-30 Eylül-1 Ekim 2004 tarihlerinde gerçekleştirilen "Deprem Şurası"nı TMH'nin bu sayısında tartışmaya açıyoruz. İMO, Deprem Şurası sürecinde komisyon düzeyinde ve üç günlük Şura çalışmalarında tartışmalarda oldukça etkin bir katılım sağlamıştır. Şura çalışmalarına Odamızın katkı sunması ve kendisini işin öznesi durumunda görmesi itici güç olmuştur.

Şura çalışmalarında bolca rakam, sözcük ve kavram konuşulmuş ve tartışılmıştır. Şura Sonuç Bildirgesi'nden de anlaşılacağı gibi yaklaşık 30 noktada konular sonuç alınmak üzere Türkiye gündemine taşınmak istenmiştir. Kavramların, sözcüklerin, rakamların kullanılması, o kavram, sözcük ve rakamın doğru biçimde ve uygun bir durumda olduğu anlamına gelmemektedir. Nitekim ülkemizde toprakların % 85'i devletin elindedir. 16 anakent belediyesi, irili ufaklı 3216 belediye ve 34 600 civarında köy bulunmaktadır. Ayrıca, 230 bin civarında seçilmiş belediye temsilcisi vardır. Bu belediyelerde 300 binin üzerinde personel çalışmaktadır. Türkiye'de yaklaşık 400 bin mühendis-mimar ve şehir plancısı bulunmaktadır.

Ancak bütün bunlara rağmen;

- Depremle imar ilişkisi çözülememiştir.
- Kaçak yapılaşma devam etmektedir.
- Kentlere göç hızla devam etmektedir.
- Arsa üretimi, özellikle servisli kentsel arsa üretimi yetersiz durumdadır.
- Halkın kentsel planlama sürecine katılamamasının hukuki sorunları hızla çoğalmaktadır.
- Emredici plandan, tanımlayıcı plana geçilmemesinin yarattığı sorunlar büyüyerek devam etmektedir.
- Mühendislerin ve mimarların yetkinlik, sorumluluk ve özlük sorunları çözülememiştir.

Bütün bunlar karşısında Deprem Şurası 2004'ün başarı şansı nedir sorusuna şu şekilde yanıt verilebilir: Şura iyi niyetli bir çalışma olarak değerlendirilebilir; en azından olup biteni seyretmiyor; sorunlara müdahale anlamında bir ilk adımdır. Ancak bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yaşama iradesini koyacak gücünün olmadığını, olumsuzlu olumluya çevirecek kararlılık ve netliği taşımadığını vurgulamak durumundayım. Çünkü arkasında toplumsal ve siyasal bir irade yoktur. Her konuda olduğu gibi, deprem konusunda da ideolojik ve siyasal netlik sağlanmadan ve bu doğrultuda irade koymadan sorunları çözmek mümkün değildir.

Buradaki kritik nokta, insan hayatına verilen değer, insanın yaşam kalitesini yükseltmek için konulan iradedir. Bu bir tercih sorudur. Nasıl ki genel bütçeler ideolojik-politik bir tercih anlamına geliyorsa, deprem konusunda yapılacakları da bu açıdan değerlendirmek mümkündür. Tercih insan hayatını koruma ve kalitesini yükseltme yönünde mi olacaktır, yoksa tersi mi? Türkiye'nin asıl bu konuda karar vermesi gerekiyor. Karar verildiğinde ise insanımızın hayatında köklü değişiklikler yapmak için adım atmak hiç de zor olmayacak, depremin yarattığı tehlikenin sınırları, doğa olayı olma çizgisini geçmeyecektir.

Ahmet Göksoy